

قوه قضائیه
۲۲۱

شهروندی حقوق

معاونت آموزش قوه قضائیه

شهروندان گرامی!
جایب است بدانید که امکان دسترسی به مطالب حقوقی در کلیه زمینه‌های مدنی، کیفری، خانوادگی و امور حسبی در سایت اینترنتی معاونت آموزش به نشانی زیر می‌باشد:
www.Lawtraining.ir

عناوین پرونده‌های چاپ شده

- ۱۷۸- پرسش‌ها و پاسخ‌های در ارتباط با براهی عدم امکان سازش برای اجرای سیمه مطلق
  - ۱۷۹- سوالاتی چند درباره مستندات دین
  - ۱۸۰- پرسشها و پاسخها در مورد طلاق (مفهوم، ماهیت حقوقی و سابقه تقنینی)
  - ۱۸۱- جنون مود و زن بعد از عقد
  - ۱۸۲- حضانت طفل پس از فوت پدر
  - ۱۸۳- داورى در مطلق
  - ۱۸۴- حقوق مالی زن در نکاح دائم منقطع
  - ۱۸۵- تاثیر رضایت‌ناکی قبل و بعد از صدور حکم قطعی در ضمنی صوری چکهای الایصل
  - ۱۸۶- اصلاح عقد ازدواج موقت
  - ۱۸۷- سقفه جنین
  - ۱۸۸- گواهی عدم امکان سازش ومدت اعتبار آن
  - ۱۸۹- اقسام طلاق
  - ۱۹۰- شیوه‌های جلوگیری از فرار متهم
  - ۱۹۱- مجازات صدور چک الایصل با توجه به مبلغ چک و مجازات صدور چک با علم به مسود بودن حساب
  - ۱۹۲- قانون و تفسیر کورکی
- کلیه حقوق محفوظ است و هرگونه تکثیر و استفاده غیر مجاز از این اثر ممنوع می باشد.

آدرس: تهران - خیابان حافظ شمالی - روبروی دانشگاه امیرکبیر
ساختمان شماره ۳ - قوه قضائیه - معاونت آموزش قوه قضائیه

بازداشت موقت در دادسرا

جهت استعلام در دوائر ارشاد و مهندست قضایی
و مشاوره‌های حل اختلاف
۲۸۷

معاونت آموزش قوه قضائیه

است صرف جاقو، کسی بدون آنکه دیگری را مجروح کرده باشد مجروح به بازداشت موقت شود برای مثال آزاد بودن متهم منجر به تئانی او با سایر متهمان شود یا موجب ترس گواهان از ادای شهادت شود.

پرسش: اگر بازداشت موقت از سوی دادگاه عمومی یا انقلاب صادر شود، اتهام حق شکایت دارد؟

پاسخ: بله در این حالت متهم حق دارد از قرار منکوح به دادگاه تجدیدنظر استان شکایت کند در صورتی که دادگاه تجدیدنظر اعتراض متهم را وارد تشخیص داد قرار را افسخ و پرونده برای صدور قرار تامین متناسب دیگر مانند وثیقه، کفالت و ... به دادگاه صادر کننده قرار بازگردانده می شود.

پرسش: اگر متهم پس از رسیدگی قضایی تبرئه نشد آیا می تواند خسارت ناشی از بازداشت موقت را مطالبه کند؟

پاسخ: اولاً به موجب قانون حکم برائت متهم یا درجوست و هزینه خردش در روزنامه های کثیرالانتشار چاپ می شود. ثانیاً اگر در اثر اشتباه قاضی ضرر مادی یا معنوی متوجه کسی گردید در مورد ضرر مادی در صورت تقصیر، مفسر ضامن است و اگر تقصیری در کار نیافتد و در اثر اشتباه ضرر مادی وارد شود دولت باید جبران کند و در مورد ضرر معنوی اگر تقصیر یا اشتباه قاضی موجب هتک حیثیت از کسی گردید نسبت به اعاده حیثیت او اقدام می شود.

اصل بر بیگناهی است و هیچ کس مجرم نیست مگر این که جرم او در دادگاه ثابت شود.

مطبوعاتی و سیاسی یعنی جرایم موضوع صلاحیت دادگاه کیفری استان تا ۴ ماه و در سایر جرایم تا ۲ ماه متهم در بازداشت به سر برد و پرونده اتهامی او منتفی به تصمیم نهایی در دادسرا نشده باشد قرار بازداشت موقت هک یا تحقیق پیدا می کند مگر آن که علت موجبی برای بقای بازداشت موقت وجود داشته باشد که در این صورت با ذکر علت قرار بازداشت موقت ابقا می شود و متهم حق دارد از این تصمیم ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ به دادگاه شکایت کند.

پرسش: چنانچه متهم مدتی در بازداشت به سر برد و نهایتاً محکوم شود آیا این مدت برای وی محاسبه می شود؟

پاسخ: اگر متهم گناهکار شناخته شود و قبل از صدور حکم قطعی بازداشت شده باشد، مدت بازداشت قبل از مقدار حبس او کسر می شود حتی اگر حکم دادگاه بدینی بر جزای نقدی باشد، مدت حبس به میزان جزای نقدی کسی می شود (هر ۱۵۰۰۰ تومان یک روز محاسبه می شود).

پرسش: چه تکالیف باید در قرار بازداشت موقت رعایت شود؟

پاسخ: ۱- بازداشت موقت باید مستدل و موجه باشد.

۲- مستند قانونی و دلایل صدور آن در قرار آمده باشد.

۳- حق شکایت متهم در قرار ذکر شده و مرجع رسیدگی به شکایت از قرار آمده باشد.

پرسش: آیا در جرایم منافی عفت قرار بازداشت موقت صادر می شود؟

پاسخ: اولاً اگر جرایم مذکور مشمول مجازات حد زنا یا لواط باشد پرونده مستقیماً به دادگاه فرستاده می شود و در دادسرا تحقیقاتی صورت نمی گیرد تا قرار بازداشت موقت صادر شود. ثانیاً در سایر جرایم منافی عفت چنانچه جنبه شخصی نداشته باشد در صورتی جرایم منافی عفت جایز است که آزاد بودن وی موجب فساد شود. پرسش: آیا صرف چاقو کفنی منجر به صدور قرار بازداشت موقت می شود؟

پاسخ: اگر چاقو کفنی منجر به مجروح شدن طرف مقابل شود یا وجود سایر شرایط صدور قرار بازداشت موقت الزامی می باشد البته ممکن

۳

امانت، چل و استفاده از سند معمول در صورتی که متهم حداقل ۱ نقره سابقه محکومیت قطعی یا ۲ نقره یا بیشتر سابقه محکومیت غیر قطعی به علت ارتکاب مرتکب از جرایم مذکور داشته باشد.

۷- در مواردی که آزادی متهم موجب فساد باشد.

۸- در کلیه جرایمی که به موجب قوانین خاص مقرر شده است مانند جرم محرر کردن دیگری (چاقو)

۹- جرایم ضد امنیت داخلی و خارجی کشور (مانند جاسوسی)

توضیح: در تمامی موارد فوق هنگامی قرار بازداشت موقت صادر می شود که آزاد بودن متهم موجب از بین رفتن آثار و دلایل جرم شود و یا باعث تبانی با متهمان دیگر یا گواهان گردد و یا سبب شود که گواهان از بیان شهادت خودداری کنند و نیز هنگامی که بیم فرار یا مخفی شدن متهم برود و به طریق دیگر نتوان از آن جلوگیری کرد.

پرسش: آیا متهم می تواند پس از صدور قرار و رد اعتراض او نسبت به آن تقاضای رفع بازداشت خود را به عمل آورد؟

پاسخ: اگر موجبات بازداشت متهم برطرف شود برای مثال متهم به جهت از بین رفتن آثار و دلایل جرم بازداشت شده باشد و در حال حاضر این آثار و دلایل مانند اسلحه و ... در اختیار مقام قضایی قرار گرفته باشد (یعنی او می تواند از بازپرس درخواست رفع بازداشت خود را ببنماید.

پرسش: در این حالت بازپرس باید ظرف ۱۰ روز از تاریخ تسلیم درخواست نظر خود را به دادستان اعلام کند. اگر دادستان یا تصمیم بازپرس مبنی بر تبدیل قرار بازداشت موقت به قرار تائین دیگر (مانند وثیقه و گکالت) موافق بود قرار بازداشت موقت هک می شود و اگر دادستان یا نظر بازپرس موافق نبود پرونده برای حل اختلاف بین آن دو به دادگاه عمومی کیفری فرستاده می شود توضیح آن که متهم نمی تواند در همه موارد پیش از ۱ مرتبه از این حق استفاده نماید.

پرسش: قرار بازداشت موقت در دادسرا چه مدت طول می کشد؟

پاسخ: هرگاه در جرایمی که مجازات قانونی آنها قصاص نفس یا قصاص عضو یا دیم یا صلب یا اعدام یا حبس ابد است و نیز جرایم در همه موارد پیش از ۱ مرتبه از این حق استفاده نماید.

۲

سیستم تقابلی
بازداشت موقت در دادسرا

مطابق دستورالعمل شریعت اسلام و قانون اساسی اصل بر امانت و بری بودن اشخاص از ارتکاب گناه است بنابراین قبل از اثبات گناهکاری اشخاص نمی توان بر آنان مجازاتهایی چون حبس، شلاق و ... را اعمال کرد. با این حال قانونگذار تحت شرایط استثنایی بازداشت موقت متهمان را قبل از اثبات گناهکاری آنان تجویز کرده است. در این نوشتار به این موضوع می پردازیم.

بازداشت موقت:

بازپرس به تشخیص خود یا درخواست دادستان می تواند در تمام مراحل تحقیقات مقدماتی مطابق با مقررات قانونی قرار بازداشت موقت صادر کند. هنگامی که بازپرس رأساً قرار بازداشت موقت صادر کرده باشد موظف است ظرف ۲۴ ساعت پرونده را برای اظهار نظر و جلب موافقت دادستان برد او بفرستد.

اگر دادستان یا قرار بازداشت متهم موافق نباشد بازپرس باید از نظر دادستان پیروی کند و اگر بازپرس رأساً قرار بازداشت موقت صادر کند متهم حق دارد ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ از این قرار به دادگاه عمومی یا انقلاب شکایت کند. همچنین اگر بازپرس و دادستان در صدور قرار بازداشت موقت موافق باشند متهم حق دارد از این قرار به دادگاه شکایت کند.

پرسش: برای چه جرایمی قرار بازداشت موقت صادر می شود؟

پاسخ:

۱- قتل عمد

۲- آدم ربایی

۳- اسب دزدی

۴- محاربه و افساد فی الارض

۵- در جرایمی که مجازات قانونی آن اعدام یا حبس ابد باشد.

۶- در جرایم سرقه، کلاهبرداری، اختلاس، ارتشاء، خیانت در

۱